

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHÉ INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (WNB)

Ontheffinghouder	: Prolander
Activiteit	: Treffen van inrichtingsmaatregelen om door middel van vernatting de aanwezige veenbodem te behouden en te versterken in Oosteindsche Veën
Locatie	: Gebied van ruim 128 hectare ten oosten van Schoonebeek in de gemeente Emmen

Deze ontheffing wordt verleend vanaf 1 januari 2023 tot 1 januari 2024.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan Prolander voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 en lid 4, alsmede artikel 3.10 lid 1 b van de Wnb waar het gaat om het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen, alsmede het verstoren van de heikikker (*Rana arvalis*), poelkikker (*Rana lessonae*), adder (*Vipera berus ssp. Berus*) en levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*).

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1 De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
- 1.2 Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- 1.3 De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4 Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6 De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl onder vermelding van het zaaknummer.
- 1.7 Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. In dat geval dient de ontheffinghouder, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

2. Specifieke voorschriften

- 2.1 Er dient gewerkt te worden conform het Activiteitenplan inrichtingsmaatregelen Oosteindsche Veen, d.d. 30 juni 2022, van EcoGroen en de aanvullende documentatie van d.d. 27 oktober 2022 "Hoofdstuk 6 Maatregelen en de Notitie Aanvullende informatie ontheffingsaanvraag met kenmerk: 202202012".
- 2.2 Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecooloog en in overleg met het bevoegd gezag c.q. toezichthouder. Dit dient minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de in de aanvraag voorgestelde werkwijze.
- 2.3 De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen door de ter zake kundige ecooloog. Dit ecologische werkprotocol dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd en worden ook begeleid door een ecologisch deskundige op het gebied van de aanwezige beschermde soorten.
- 2.4 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen door een ecologisch deskundige. Uit dit logboek dient aangetoond te kunnen worden wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek dient op verzoek te kunnen worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren en is beschikbaar ter inzage voor het bevoegd gezag.
- 2.5 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de heikikker, poelkikker, adder en levendbarende hagedis conform het Activiteitenplan inrichtingsmaatregelen Oosteindsche Veen, d.d. 30 juni 2022, van EcoGroen en de aanvullende documentatie van d.d. 27 oktober 2022 "Hoofdstuk 6 Maatregelen en de Notitie Aanvullende informatie ontheffingsaanvraag met kenmerk: 202202012". Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze periodes langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de aangetroffen beschermde soorten behorend bij dit besluit.
- 2.6 Het werkterrein dient zo klein als mogelijk gehouden te worden en terreindelen waar geen werkzaamheden plaatsvinden, dienen niet betreden te worden. Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande infrastructuur van wegen, paden en sporen.
- 2.7 De rijsnelheid van machines wordt zo afgesteld dat dieren zoveel mogelijk kunnen wegvlugten. Bij voorkeur wordt stapvoets gereden. Er wordt in één richting gewerkt.
- 2.8 Bij kans op insporing dient gewerkt te worden met rijplaten of dient insporing voorkomen te worden door met aangepast materiaal te werken.
- 2.9 Het verwijderen van bos c.q. opslag (bovengronds, zonder stobben rooien) dient uitgevoerd te worden in de periode 1 november tot 1 maart buiten de actieve periode van amfibieën en reptielen en buiten het broedseizoen van vogels. Daarnaast dient al het bos c.q. opslag van tevoren geïnspecteerd te zijn op holtes, loszittende schors en spleten in verband met boombewonende beschermde soorten zoals vleermuizen.
- 2.10 Graafwerkzaamheden (inclusief stobben verwijderen) dienen uitgevoerd te worden in de periode september t/m oktober, buiten de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode van heikikker, poelkikker, levendbarende hagedis en adder en buiten het broedseizoen van vogels.

Natuurvrij maken

- 2.11 Voorafgaand aan de werkzaamheden op een nieuwe locatie dient door of in opdracht van de ter zake kundige ecooloog een veldcontrole te worden uitgevoerd in het gehele werkgebied om na te gaan of en waar zich fauna en broedende vogels ophouden. Indien broedende vogels aanwezig zijn, dan worden de werkzaamheden ter plekke uitgesteld tot de jongen zijn uitgevlogen. Aanwezige fauna wordt zoveel mogelijk verjaagd door de ecologisch toezichthouder. Er mogen geen dieren worden gevangen.
- 2.12 Voorafgaand aan de werkzaamheden worden bijzondere en beschermde ecologische elementen gemarkeerd door de ecologisch toezichthouder. Gemarkeerde elementen dienen te blijven gespaard. Het gaat o.a. om:
- Dassenburchten inclusief een beschermingszone (ca. 20 meter);
  - Incidentele verblijfplaats van boommarter inclusief een beschermingszone (ca. 20 meter);
  - Roofvogelhorsten inclusief een beschermingszone (ca. 20 meter).
- 2.13 Voorafgaand aan de graafwerkzaamheden dient het aanwezige bos en de begroeiing op de maatregellocaties te worden verwijderd in de periode 1 november tot aan 1 maart. Bos en opslag wordt uitsluitend bovengronds afgezet, stobben blijven zitten. Deze periode valt buiten het broedseizoen van vogels en buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van reptielen en amfibieën. Bovendien zitten reptielen en amfibieën in deze periode diep weggekropen in de grond om te overwinteren.
- 2.14. In de periode tussen het verwijderen van bos en opslag tot aan het starten van de graafwerkzaamheden dienen de maatregellocaties ongeschikt te worden gehouden voor amfibieën en reptielen (en eventueel andere fauna) door de begroeiing op de maatregellocaties kort te houden (tot max. 10 cm boven maaiveld).
- 2.15. Graafwerkzaamheden en het rooien van stobben op de maatregellocaties dient pas te worden uitgevoerd in de periode september en oktober. Buiten de kwetsbare voortplantingsperiode en overwinteringsperiode van amfibieën en reptielen en buiten het broedseizoen van vogels.

Tijdelijke compensatie en permanente mitigatie

- 2.16 Gezien de begroeiing van de kades één à twee jaar in beslag neemt, dienen adderhotels te worden aangebracht. Deze dienen gerealiseerd te worden op aanwijzing van een ter zake kundige ecooloog. In totaal worden minimaal tien adderhotels aangebracht. De adderhotels worden gelijktijdig met het verwijderen van het bos en opslag gerealiseerd in de periode 1 november tot aan 1 maart. Zodoende zijn de adderhotels direct beschikbaar voor de uit winterslaap ontwakende reptielen en amfibieën.
- 2.17. De adderhotels dienen ook na afronding van de werkzaamheden aanwezig te blijven en dienen niet verwijderd te worden. Zodoende kan deze compensatie ook als permanente compensatie worden beschouwd.
- 2.18 Er dienen direct na de werkzaamheden nieuwe, natte laagtes voor voortplanting beschikbaar te zijn voor de poelkikker en heikikker. Dit dient ruim voorafgaand aan het nieuwe voortplantingsseizoen in 2024 gerealiseerd te zijn.
- 2.19 Er dient circa 5 kilometer kade aangelegd te worden (kades zijn ca 13 meter breed). Dit komt neer op ca. 6,5 ha aan hoger gelegen terrein). Deze kades vormen een hoger gelegen element in het Oosteindsche veen. De taluds van de kades dienen in de toekomstige situatie te verruigen en te ontwikkelen tot geschikt leefgebied voor adder en levendbarende hagedis, waarin ook voortplanting en overwintering plaats kan vinden. Daarnaast vormen de kades ook geschikte overwinteringsplekken voor heikikker en poelkikker omdat de kades hoger gelegen zijn met voldoende dekking en daardoor in de winter droog en vorstvrij blijven.
- 2.20 Zowel op de korte alsmede op de lange termijn dienen er te allen tijde voldoende uitwijkmogelijkheden beschikbaar te zijn of gesteld te worden voor levendbarende hagedis, adder, heikikker en poelkikker.

- 2.21 Het herinrichten van het Oosteindsche veen, samen met andere projecten (EVZ koelveen, Bargerveen, Buffer-zuid), draagt bij aan het verbinden van natuur binnen de provincie Drenthe. De bedoeling is dat het Oosteindsche Veen via de Ecologische Verbindingszone (EVZ) Koelveen verbonden wordt met het op ca. 2 km oostelijker gelegen Bargerveen. De verbindingszone dient soorten van zowel natte als droge leefgebieden te faciliteren.

3. Zorgplicht

- 3.1 De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of op een bepaalde manier uitgevoerd te worden waardoor schadelijke effecten beperkt blijven of ongedaan gemaakt kunnen worden.
- 3.2 In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van vogels. De werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dient een ecologisch deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied en/of alle te kappen bomen te controleren op in gebruik zijnde nesten, alsmede dan ook op holtes, spleten en loszittende schors in verband met potentiële verblijfplaatsen van boombewonende beschermde diersoorten. Indien er in gebruik zijnde nesten of verblijfplaatsen worden aangetroffen, dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld totdat het vrijgegeven is door de ecologisch deskundige, gespecialiseerd op het gebied van de aangetroffen beschermde soorten.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

A. Venekamp,
Teammanager Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Afschrift aan:

- Ontheffinghouder (Prolander)
- College van Burgemeester en wethouders van Emmen (digitaal)
- EcoGroen

Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 30 juni 2022 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb van EcoGroen namens Prolander (hierna ontheffinghouder). Op 27 oktober 2022 heeft EcoGroen, namens de ontheffinghouder, ons, naar aanleiding van de door ons gestelde vragen, aanvullende documentatie "Hoofdstuk 6 Maatregelen en de Notitie Aanvullende informatie ontheffingsaanvraag met kenmerk: 202202012" gestuurd per mail. De aanvraag heeft betrekking op de herinrichtingsmaatregelen van het Oosteindsche Veen, gelegen in de gemeente Emmen. De ontheffinghouder heeft een ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 en lid 4 alsmede artikel 3.10 lid 1 b van de Wnb voor de heikikker (*Rana arvalis*), poelkikker (*Rana lessonae*), adder (*Vipera berus ssp. Berus*) en levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*).

Figuur 1 Het plangebied (rood omlijnd) (Activiteitenplan inrichtingsmaatregelen Oosteindsche Veen, d.d. 30 juni 2022, van EcoGroen).

2. Wettelijk kader

2.1 Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn

De poelkikker en heikikker zijn beschermde inheemse soorten als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, en bijlage II van het verdrag van Bern, en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

2.2 Overige soorten

De adder en levendbarende hagedis zijn beschermde inheemse soorten als bedoeld in de bijlage, onderdeel A bij de Wnb en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.10 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.10, lid 1 sub b, van de Wnb is het verboden om de vaste voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

2.3 *Beoordelingsgronden ontheffing verlening*

Op grond van artikel 1.10 lid 3 van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

Uit de relevante wet- en regelgeving blijkt dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.10 lid 2 van de Wnb.

3. **Overwegingen**

Een groot deel van het restveen in het Oosteindsche veen steekt boven de omgeving uit. Ook grenzen delen van het veen aan verstoorde bodems (zoals dalbodems) of aan greppels en watergangen. Door de opbouw van het veen vindt horizontale afstroom van het water in het veenpakket plaats. Ook is sprake van afstroom van water over het maaiveld. Hierdoor verdroogt het veen en de daarop aanwezige vegetatie, met als gevolg een toename van pijpenstrootje en bosopslag. Door toetreding van zuurstof in het veen vindt oxidatie plaats, waardoor het veen veraardt. Door veraarding en de veranderende vegetatie (toename verdamping) nemen de laterale afstroom en verdroging verder toe. Ook kan door verdroging scheuring van het veen optreden, wat eveneens een verdrogend effect heeft. Prolander is voornemens om inrichtingsmaatregelen te treffen om door middel van vernatting de aanwezige veenbodem te behouden en te versterken, conform het Activiteitenplan inrichtingsmaatregelen Oosteindsche Veen, d.d. 30 juni 2022, van EcoGroen:

- **Aanleggen kades**
Oppervlakkige afstroom en uittreding van water uit het veenpakket kan worden tegengegaan door de aanleg van kades. Kades bestaan uit een cunet in het veen tot net (ca. 30cm) boven de gliedelaag (organische veenbasis). Zo wordt waterverlies door afstroming binnen het veen én via oppervlakkige afstroming voorkomen.
- **Aanbrengen glooiende ophoging**
Indien dikke veenpakketten zijn aangetroffen en de zijdelingse afstroom door het veenpakket naar verwachting gering is (en er geen diepe watergangen in de directe nabijheid aanwezig zijn), is er voor gekozen om in plaats van een kade met cunet een glooiende ophoging toe te passen. Een glooiende ophoging heeft als functie om oppervlakkige afstroom van water over het maaiveld tegen te gaan.
- **Aanbrengen stuwputten/ overlaat en graven slenk**
Om het waterpeil in de compartimenten te kunnen reguleren, worden op diverse locaties stuwputten aangebracht.
- **Dempen greppels**
Greppels met een afwaterende functie (horizontaal of verticaal) worden gedempt.
Afgraven bouwvoor
Op drie percelen (voormalige akker/ grasland) wordt de bouwvoor afgegraven. De vrijkomende bouwvoor (dalgrond: mix van venig en mineraal materiaal) wordt gebruikt om kades en ophogingen op te bouwen. Bij het afgraven van de bouwvoor wordt de intacte ondergrond (veenlagen / minerale opduikingen) behouden.

- Dichten lekke veenputten
In het westelijke deel van het Oosteindsche veen bevindt zich een veenputtencomplexen. De veenputten in het complex zijn tot in de minerale ondergrond gegraven, waardoor ze een ontwaterende werking hebben (zijn lek). Om het peilniveau binnen het compartiment stabiel te houden, is het noodzakelijk om de lekkages te dichten. De veenputten worden gedempt met veengrond afkomstig uit de te graven cunetten.
- Introduceren veenmos
Op één locatie is verstoord berkenbroekbos aanwezig waarin enkele plukken vitaal veenmos voorkomen (gewimperd- en haakveenmos). Wanneer deze veenmossen de kans krijgen zich uit te breiden, kan op deze locaties een typisch hoogveenbos ontstaan, het zogeheten 'zompzegge-berkenbroek'.
- Aanbrengen (hout)eilandjes
In de plas in het noordoosten van het Oosteindsche veen is vanwege de wind-/ golfwerking in de huidige situatie geen veenvorming te verwachten. De waterdynamiek is te beperken door het aanleggen van houteilandjes.
- Aanplanten singels
Ter compensatie van het te verwijderen bos en in het kader van landschappelijke versterking, worden singels aangeplant op kavelgrenzen.
- Afsluiten duikers
Op twee locaties liggen duikers in een greppel die gedempt worden. Deze duikers worden afgesloten met een dop.
- Aanleggen dam inclusief duiker
Centraal in het Hekmanskanaal wordt een gronddam inclusief duiker aangebracht. Deze faciliteert toekomstige wandelroutes door het Oosteindsche veen. Tevens functioneert deze dam als versterking van de verbindingszone tussen het westelijke en oostelijke deel van het Oosteindsche veen.
- Aanbrengen adderhotels
Op aanwijzen van een ecooloog worden op diverse plekken adderhotels aangelegd (in de geprojecteerde zoekgebieden). Hout- en snoeiafval dat vrijkomt bij het aanleggen van kades en ophogingen wordt hiervoor gebruikt. Ook andere reptielen (levendbarende hagedis) en amfibieën (heikikker en poelkikker) kunnen profiteren van een dergelijk hotel.

Natuurvrij maken

Voorafgaand aan de werkzaamheden op een nieuwe locatie wordt door of in opdracht van de Terzake kundige ecooloog een veldcontrole uitgevoerd in het gehele werkgebied om na te gaan of en waar zich fauna en broedende vogels ophouden. Indien het blijkt dat er broedende vogels aanwezig zijn, dan worden de werkzaamheden ter plekke uitgesteld tot de jongen zijn uitgevlogen. Aanwezige fauna wordt zoveel mogelijk verjaagd door de terzake kundige ecooloog. Er worden geen exemplaren gevangen.

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden bijzondere en beschermde ecologische elementen gemarkeerd door de terzake kundige ecooloog. Het gaat met name om:

- Dassenburchten inclusief een beschermingszone (ca. 20 meter);
- Incidentele verblijfplaats van boommarter inclusief een beschermingszone (ca. 20 meter);
- Roofvogelhorsten inclusief een beschermingszone (ca. 20 meter).

Gemarkeerde elementen inclusief de beschermingszone blijven gespaard.

Bij het onverwacht aantreffen van beschermde soorten worden de betreffende werkzaamheden gestaakt en wordt direct contact gezocht met de terzake kundige ecooloog. Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

Voordat de graafwerkzaamheden plaatsvinden, wordt het aanwezige bos en de begroeiing op de

maatregellocaties verwijderd in de periode 1 november tot aan 1 maart. Bos en opslag wordt uitsluitend bovengronds afgezet en de stobben blijven zitten. Deze periode valt buiten het broedseizoen van vogels en buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van reptielen en amfibieën. Bovendien

zitten reptielen en amfibieën in deze periode diep weggekropen in de grond om te overwinteren. Na het verwijderen van het bos en begroeiing op de maatregellocaties is immers alle dekking en beschutting verdwenen. Zodra amfibieën en reptielen uit hun winterslaap komen, zijn de maatregellocaties niet langer geschikt voor deze soorten om zich op te houden, vanwege het feit dat er geen dekking meer aanwezig is. De uit hun winterslaap ontwaakte dieren kunnen rustig het aanwezige onverstoorde leefgebied opzoeken binnen het Oosteindsche veen. In de periode tussen het verwijderen van bos en opslag tot aan het starten van de graafwerkzaamheden worden gelijktijdig de maatregellocaties ongeschikt gehouden voor amfibieën en reptielen (alsmede voor eventueel andere fauna) door de begroeiing op de maatregellocaties kort te houden (tot max 10 cm boven het maaiveld). De graafwerkzaamheden en het rooien van stobben op de maatregellocaties worden pas uitgevoerd in de periode september en oktober. Buiten de kwetsbare voortplantingsperiode en overwinteringsperiode van amfibieën en reptielen en buiten het broedseizoen van vogels.

Tijdelijke compensatie en permanente mitigatie

Gezien de ontwikkeling van begroeiing op de kades 1 à 2 jaar zal duren, worden ter compensatie eveneens “adderhotels” aangebracht. De adderhotels worden aangebracht om de periode te overbruggen tussen het afronden van de werkzaamheden en het ontwikkelen van voldoende ruigte op te kades. Op aanwijzen van de ecologisch deskundige worden verspreid in het Oosteindsche veen, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden, adderhotels aangelegd. In totaal worden minimaal tien adderhotels aangebracht. De adderhotels worden gelijktijdig met het verwijderen van het bos en opslag gerealiseerd in de periode 1 november tot aan 1 maart. Zodoende zijn de adderhotels direct beschikbaar voor de uit winterslaap ontwakende reptielen en amfibieën. De adderhotels blijven ook na afronding van de werkzaamheden gewoon aanwezig. Zodoende kan deze compensatie ook als permanente compensatie worden beschouwd.

Tijdelijke compensatie voor het voortplantingswater van heikikker en poelkikker wordt niet noodzakelijk geacht. Graafwerkzaamheden aan waterhoudende elementen die geschikt zijn als voortplantingswater worden pas uitgevoerd in september en oktober na het voortplantingsseizoen van heikikker en poelkikker. In diezelfde periode worden alle werkzaamheden ook afgerond. Direct na de werkzaamheden zijn er nieuwe natte laagtes voor voortplanting beschikbaar; ruim voorafgaand aan het nieuwe voortplantingsseizoen in 2024.

Door de voorgenomen herinrichtingsmaatregelen wordt ook direct invulling gegeven aan de permanente compensatie. Er wordt namelijk nieuw leefgebied gecreëerd. Er wordt circa vijf kilometer kade aangelegd (kades zijn ca. 13 meter breed. Dit komt neer op ca. 6,5 ha aan hoger gelegen terrein). Deze kades vormen een hoger gelegen element in het Oosteindsche veen. De taluds van de kades verruigen in de toekomstige situatie en ontwikkelen zich dan tot geschikt leefgebied voor adder en levendbarende hagedis, waarin ook voortplanting en overwintering plaats kan vinden. Door de verruiging ontstaat een variatie aan schuilmogelijkheden en zonbeschenen stukken. Daarnaast vormen de kades ook geschikte overwinteringsplekken voor heikikker en poelkikker, vanwege het feit dat de kades hoger gelegen zijn met voldoende dekking en daardoor in de winter droog en vorstvrij blijven. Nieuw voortplantingswater voor heikikker en poelkikker is direct na afronding van de werkzaamheden beschikbaar. Het hoofddoel van de voorgenomen inrichting is vernatting van het Oosteindsche veen. Doordat het maaiveld in het veengebied erg varieert in maaiveldhoogte (veel reliëf) ontstaat er door de voorgenomen vernatting een systeem van droge koppen en natte laagtes. De natte laagtes zijn direct geschikt als voortplantingswater voor heikikker en poelkikker. Zowel op de

korte alsmede op de lange termijn zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden beschikbaar voor levendbarende hagedis, adder, heikikker en poelkikker.

3.1 *Alternatievenafweging*

Alternatieve locatie

Het uitvoeren van de inrichtingsmaatregelen en de daarbij horende werkwijze is locatiegebonden en kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. Kades en ophogingen worden gepositioneerd buiten de ecologisch meest waardevolle zones. Daarnaast biedt het gehele Oosteindsche veen leefgebieden voor de beschermde soorten waarvoor het opgestelde activiteitenplan van toepassing is. Zodoende heeft een alternatieve locatie voor het uitvoeren van de inrichtingsmaatregelen binnen het Oosteindsche veen geen meerwaarde voor genoemde soorten behorend bij dit besluit.

Alternatieve inrichting

Een alternatieve inrichting is geen optie, aangezien alternatieve inrichtingsmaatregelen niet het gewenste resultaat opleveren. Het doel van de maatregelen is om de aanwezige veenbodem te vernatten. Een alternatieve inrichting zou bijvoorbeeld zijn het aanbrengen van uitsluitend ophogingen (zonder cunet), het aanbrengen van folieschermen. Een dergelijk alternatief leidt tot vergelijkbare werkzaamheden, waardoor dit geen meerwaarde biedt voor genoemde soorten.

Alternatieve werkwijze

Een alternatieve werkwijze is niet aan de orde. Voor de heikikker, poelkikker, levendbarende hagedis en adder worden alle noodzakelijke voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden te voorkomen.

Alternatieve planning

De planning is volledig aangepast aan de functies die het projectgebied heeft voor de heikikker, poelkikker, levendbarende hagedis, adder en vogels. De werkzaamheden vinden plaats in de ecologisch meest gunstige periode. Het hanteren van een andere planning heeft voor de aanwezige beschermde soorten en eventueel aanwezige broedende vogels geen meerwaarde.

3.2 *Belangenafweging*

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het kader van artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, in het belang van de bescherming van wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

Een groot deel van het restveen in het Oosteindsche veen steekt boven de omgeving uit. Tevens grenzen delen van het veen aan verstoorde bodems (zoals dalbodems) of aan greppels c.q. watergangen. Door de opbouw van het veen vindt horizontale afstroom van het water in het veenpakket plaats. Er is eveneens sprake van afstroom van water over het maaiveld. Hierdoor verdroogt het veen en de daarop aanwezige vegetatie, met als gevolg een toename van pijpenstrootje en bosopslag. Door toetreding van zuurstof in het veen vindt oxidatie plaats, waardoor het veen veraardt. Door veraarding en de veranderende vegetatie (toename verdamping) nemen de laterale afstroom en verdroging verder toe. Door de verdroging kan er scheuring van het veen optreden, wat eveneens een verdrogend effect heeft. Het doel van de voorgenomen maatregelen is het lokaal behouden en verbeteren van de kwaliteit van de aanwezige veenbodem en -vegetaties door vernatting. In zijn algemeenheid wordt vernatting gerealiseerd door het langer vasthouden van hemelwater. Om deze doelstelling te realiseren is in het Oosteindsche veen gezocht naar locaties waar laterale afstroming over maaiveld (maar ook door het veenpakket) plaatsvindt.

Compartimentering biedt de mogelijkheid om (hemel)water langer vast te houden in en op de achterliggende veenlaag door middel van het realiseren van kades inclusief cunetten tot in het intacte (rest)veen. Daarnaast voorkomt een kade c.q. ophoging dat water lateraal over maaiveld kan

afstromen. Hierdoor treedt vernatting van de aanwezige veenbodem op en kan verdroging en veraarding van het veen tegen worden gegaan. Verder worden de groeiomstandigheden voor veenmossen aanzienlijk verbeterd door de voorziene natte omstandigheden. Zodoende dragen de te treffen maatregelen bij aan de instandhouding en de verbetering van de natuurlijke veen- en vochtige heidehabitats in het Oosteindsche veen.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belang. Het genoemde belang vormt voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde beschermde soorten te rechtvaardigen.

3.3 *Staat van instandhouding*

Van de lokale staat van instandhouding van heikikker, poelkikker, levendbarende hagedis en adder zijn geen gegevens bekend.

Heikikker en poelkikker

Van heikikker en poelkikker zijn veel waarnemingen gedaan tijdens het ecologisch onderzoek. Recente waarnemingen uit het Oosteindsche veen zijn van beide soorten niet bekend (NDFP, 2022; <10 jaar). Wel zijn populaties bekend op grotere afstand van het Oosteindsche veen zoals in het Bargerveen (NDFP, 2022). Gezien de grote hoeveelheid waarnemingen in en rondom het Oosteindsche veen en het verspreide, ruime aanbod aan geschikt leefgebied binnen het Oosteindsche veen, wordt de lokale staat van instandhouding (op schaal van het projectgebied) van heikikker en poelkikker beoordeeld als gunstig.

Levendbarende hagedis en adder

Van levendbarende hagedis zijn veel waarnemingen gedaan tijdens het ecologisch onderzoek. Van adder zijn slechts twee exemplaren waargenomen. Recente waarnemingen uit het Oosteindsche veen zijn van beide soorten niet bekend (NDFP, 2022; <10 jaar). Wel zijn populaties bekend op grotere afstand van het Oosteindsche veen, zoals in het Bargerveen (NDFP, 2022). Gezien de grote hoeveelheid waarnemingen in en rondom het Oosteindsche veen en het verspreide, ruime aanbod aan geschikt leefgebied binnen het Oosteindsche veen, wordt de lokale staat van instandhouding (op schaal van het projectgebied) van levendbarende hagedis en adder beoordeeld als gunstig.

De functionaliteit van de leefomgeving van heikikker, poelkikker, levendbarende hagedis en adder is alleen tijdelijk in het geding. Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden en kort daarna is minder leefgebied beschikbaar door het vergraven van landschappelijke elementen. Er zijn echter op de korte termijn ruim voldoende uitwijkmogelijkheden beschikbaar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden voor alle beschermde soorten, behorend bij dit besluit. Deze alternatieve leefgebieden zijn gelegen op korte afstand binnen het Oosteindsche veen, zijn goed bereikbaar via ecologische verbindingzones en zijn gelegen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Op termijn, na afronding van de werkzaamheden, is juist een verbetering van de functionaliteit te verwachten door het vernatten van de omgeving (voortplantingsbiotoop van heikikker en poelkikker) en het begroeid raken van de gerealiseerde kades en ophogingen (voortplanting en overwintering van levendbarende hagedis en gladde slang en overwintering van heikikker en poelkikker). Door het realiseren van deze nieuwe landschapselementen is op termijn netto meer geschikt leefgebied aanwezig voor alle beschermde soorten dan in eerste instantie tijdelijk verloren gaat door de werkzaamheden. Afbreuk aan de lokale staat van instandhouding betreffende heikikker, poelkikker, levendbarende hagedis en adder is dan ook niet aan de orde. Vanwege de diverse maatregelen die uitgevoerd worden om exemplaren tijdens de uitvoering te ontzien, de aantasting van het leefgebied van tijdelijke aard is en in (de omgeving van) het projectgebied ruim voldoende uitwijkmogelijkheden

aanwezig en bereikbaar zijn, zijn er geen verwachtingen dat dit effect heeft op de staat van instandhouding van de beschermde soorten binnen het projectgebied.

3.4 Zorgplicht en broedseizoen

Naast de beschermde soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd, kunnen ook andere (beschermde) soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt eenieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of op een bepaalde wijze uitgevoerd te worden waardoor de effecten worden beperkt of ongedaan worden gemaakt. Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige soorten ten einde is.

4. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in het besluit.